

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 375/2017-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. októbra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Kaščákom, Horná 35, Banská Bystrica, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 36-24 K 77/2000 za účasti Krajského súdu v Banskej Bystrici, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 36-24 K 77/2000 porušené boli.

2. Krajskému súdu v Banskej Bystrici **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 36-24 K 77/2000 konal bez zbytočných prietahov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré mu je Krajský súd v Banskej Bystrici povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 459,33 € (slovom štyristopäťdesiatdeväť eur a tridsaťtri centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ľubomíra Kaščáka, Horná 35, Banská Bystrica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. novembra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Kaščákom, Horná 35, Banská Bystrica, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 36-24 K 77/2000 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, ako aj z vyžiadaného vyjadrenia predsedu krajského súdu vyplýva, že sťažovateľ si ako veriteľ úpadcu [REDACTED], „v konkurze“ (ďalej len „úpadca“), po vyhlásení konkurzu 19. decembra 2000 uplatnil v rámci konkurzného konania svoju pohľadávku týkajúcu sa zálohovej platby na byt a na garáž v celkovej sume 816 694,41 Sk v zákonom ustanovenej lehote pod poradovým č. 22. Prihlásená pohľadávka sťažovateľa bola na prieskumnom pojednávaní uznaná v rozsahu 740 637 Sk a zaradená do IV. zákonnej triedy pohľadávok úpadcu.

Sťažovateľ uzavrel s úpadcom 16. februára 1998 zmluvu o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy na byt č. 25 a garáž č. 5, na základe ktorej malo dôjsť k uzavretiu kúpnej zmluvy po kolaudácii stavby.

Úpadca výzvou zo 17. decembra 1999 (s poukazom na kolaudačné rozhodnutie z 29. novembra 1999, pozn.) vyzval sťažovateľa na prevzatie bytu v termíne do 31. decembra 1999 do okamžitého užívania na základe nájomnej zmluvy na 99 rokov s upozornením, že ak ho neprevezme, bude byt ponúknutý inému záujemcovi. Prílohu výzvy tvoril návrh zmluvy o nájme bytu na obdobie 99 rokov. Sťažovateľ odmietol uzavrieť nájomnú zmluvu k bytu s tým, že trvá na uzavretí kúpnej zmluvy v zmysle skôr uzavretej zmluvy o budúcej kúpnej zmluve. Sťažovateľ prejavil záujem o uzavretie nájomnej zmluvy až po vyhlásení konkurzu.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Navrhovateľ - sťažovateľ si uplatnil svoju pohľadávku prostredníctvom prihlášky pohľadávky do konkurzu zo dňa 13. 2. 2001 v celkovej výške 816 694,40,- Sk. Pohľadávka vznikla na základe preddavkov poskytnutých podľa Zmluvy o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy zo dňa 16. 2. 1998 a 19. 2. 1998 a taktiež faktúry č. 99033 zo dňa 12. 3. 1999 s príslušenstvom.

Dňa 27. 11. 2001 bolo uskutočnené prieskumné pojednávanie, kde správkyňa [REDAKOVANÉ] poprela navrhovateľovu - sťažovateľovu pohľadávku, uznala ju len do výšky 740 637,- Sk a zaradila ju do IV. zákonnej triedy z dôvodu použitia nesprávneho právneho predpisu. Podľa plánu speňazenia majetku konkurznej podstaty budú byty a garáže prednostne ponúknuté na kúpu terajším nájomcom. V prípade neodkúpenia bytov a garáží terajšími nájomcami, tieto budú ponúknuté zverejnením v inzercii na predaj v cene stanovenej v § 18 zák. č. 182/1993 Zb.

Navrhovateľ - sťažovateľ zaplatil titulom zmluvy o budúcej kúpnej zmluve celkove sumu 816 694,40 Sk. Napriek zaplatenej zálohe, ktorá predstavovala sumu vyššiu ako bola cena bytu neskôr stanovená znaleckým posudkom, nebola sťažovateľovi po vyhlásení konkurzu predložená nájomná zmluva na podpis.

Navrhovateľ - sťažovateľ sa opakovane sťažoval na činnosť [REDAKOVANÉ]... aj na postup sudcu, ktorý mal podľa rozvrhu práce predmetnú vec pridelenú. Následne sťažovateľ poslal sťažnosť na postup súdu aj predsedovi Krajského súdu v Banskej Bystrici. Sťažovateľ bol vyrozumiený o podaných sťažnostiach listami dňa 25. 6. 2004 resp. 28. 6. 2004. Sťažovateľ bol informovaný, že konkurzný súd nezistil žiadne pochybenie v postupe správkyni...

Počas trvania konkurzného konania došlo tiež k viacerým zmenám zákonných sudcov - JUDr. Gago, JUDr. Dzurošková, JUDr. Klátik a nakoniec JUDr. Maštalirovej, avšak takmer po celý čas konkurzného konania ostala správcou [REDAKOVANÉ], na ktorej činnosť boli opakovane podávané sťažnosti...

Okrem vyjadrení a odpovedí súdu na sťažnosti navrhovateľa - sťažovateľa, uskutočnených dvoch prerokovaní stavu konkurzného konania sa v konkurznom konaní neuskutočnili ďalšie kroky vedúce k skončeniu konania a uspokojeniu veriteľov. Zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení zákona 566/2001 Z. z. ustanovuje v § 14 ods. 7 povinnosť správcu predložiť súdu konečnú správu do 18 mesiacov od vyhlásenia konkurzu, ak súd v rozhodnutí o vyhlásení konkurzu neurčí inú primeranú lehotu. Tieto lehoty môže súd predĺžiť vzhľadom na okolnosti prípadu. Znenie tohto zákona bolo účinné v čase začatia konkurzného konania a aj napriek tomu, že zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, už takéto ustanovenie neobsahuje, doba po ktorú konkurzné konanie trvá nemôže byť považovaná za primeranú. Od začatia konkurzného konania prešlo 16 rokov a stav veci sa naďalej nijak nezmenil, nepochybne dochádza k oslabeniu právnej istoty veriteľov a tým je aj porušené právo navrhovateľa - sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, tak ako to ustanovuje čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Súčasne v konkurznom konaní nie je rešpektovaná ochrana majetkového práva sťažovateľa. V priebehu konkurzného konania dochádza k zmene veriteľov, uzavieraním nových nájomných zmlúv s osobami, ktoré nemajú žiadny majetkový podiel na novopostavených bytoch. Podľa schváleného plánu speňažovania majú prednostné právo na kúpu bytov terajší nájomníci a sťažovateľovi napriek zaplateniu celej kúpnej ceny za byt nebol predložený návrh na uzavretie nájomnej zmluvy po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu. Navrhovateľ - sťažovateľ považuje postup súdu za nerešpektovanie jeho práva

na spravodlivý súdny proces s porušením práva rovnosti účastníkov v konaní podľa čl. 46 Ústavy SR.

... V konkurznom konaní podľa môjho právneho názoru dochádzalo k porušeniu čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, pretože konkurzný súd mal podľa zákona vytvoriť podmienky, aby vlastnícke práva k bytom nadobudli skutoční nájomcovia, resp. osoby, ktoré zaplatili za nadobudnutie vlastníckeho práva nemalú finančnú sumu. V tomto prípade nadobudnutie vlastníckeho práva je spojené s činnosťou súdu a súd v prípade pochybenia musí znášať zodpovednosť či už za nečinnosť, alebo postup, ktorý odporuje zákonu.“

Sťažovateľ sa na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti domáhal, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní boli porušené jeho základné práva podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikáže krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, prizná sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 15 000 €, ako aj úhradu trov právneho zastupovania v konaní pred ústavným súdom.

Pred predbežným prerokovaním sťažnosti sa po predchádzajúcej výzve ústavného súdu k nej vyjadril predseda krajského súdu v prípise sp. zn. Spr 230/17 z 2. marca 2017, v ktorom v podstatnom uvádza:

«Konkurz na úpadcu [REDAKOVANÉ], „v konkurze“, so sídlom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] bol tunajším súdom vyhlásený dňa 19. 12. 2000 pod č. k. 36-24K 77/00-85 (nápad veci 23. 03. 2000) zákonným sudcom JUDr. Ľubomírom Gago. Z č. l. 914 spisu vyplýva, že JUDr. Ľubomír Gago bol zákonným sudcom od 23. 03. 2000 do 23. 01. 2006, JUDr. Milada Dzurošková od 24. 01. 2006 do 04. 02. 2007, JUDr. Ľubomír Gago od 05. 02. 2007 do 13. 01. 2012 (zomrel), JUDr. Miroslav Klátik od 01. 02. 2012 do 31. 12. 2013 (odchod do dôchodku), od 01. 01. 2014 JUDr. Daniela Maštalírová.

Z obsahu spisu vyplýva:

[REDAKOVANÉ] podal sťažnosť na činnosť správkyne konkurznej podstaty [REDAKOVANÉ] už v roku 2004. V tom čase zákonný sudca JUDr. Ľubomír Gago

zaslal dňa 14. 04. 2004 sťažnosť správkyňi konkurznej podstaty na zaujatie stanoviska (č. l. 818 spisu). Správkyňa konkurznej podstaty [REDACTED] v písomnom podaní zo dňa 03. 05. 2004 (č. l. 820 spisu) uviedla, že [REDACTED] si pohľadávku týkajúcu sa zálohovej platby na byt a zálohovej platby na garáž v celkovej čiastke 816.694,41 Sk uplatnil v zákonom stanovenej lehote na prihlasovanie pohľadávok v konkurze pod por. č. 22. Uvedená pohľadávka bola uznaná s tým, že jeho pohľadávka bude uspokojená v zmysle príslušných ustanovení ZKV.

[REDACTED] podal ďalšiu sťažnosť na činnosť správkyne konkurznej podstaty [REDACTED] dňa 20. 03. 2012 (č. l. 765 spisu). Na podaní sťažnosť sa vyjadril v tom čase zákonný sudca JUDr. Miroslav Klátik písomným podaním zo dňa 05. 04. 2012 (č. l. 770 spisu).

[REDACTED] sa opätovne sťažoval na činnosť správkyne písomným podaním zo dňa 14. 08. 2012 (č. l. 794), v ktorej konštatoval, že nájomnú zmluvu s úpadcom nepodpísal, a preto sa nestal nájomcom.

Na základe dohľadu súdu vykonaného JUDr. Miroslavom Klátikom správkyňa konkurznej podstaty [REDACTED] vo svojom stanovisku zo dňa 03. 12. 2012 (č. l. 810 spisu) uviedla, že sťažnosť považuje za nedôvodnú. Ďalej uviedla, že orgány činné v trestnom konaní vyvodili záver, že k naplneniu skutkovej podstaty žiadneho trestného činu nedošlo a trestné konanie zastavili. K samotnému odpredaju bytov v bytovke uviedla, že postupovala na základe zákona, pričom odpredaj bytov bol konzultovaný v tom čase zákonným sudcom JUDr. Lubomírom Gagom. Uviedla, že nástupom do funkcie správkyne konkurznej podstaty upozorňovala hlavne nájomcov bytov, aby nekonali s konateľom úpadcu [REDACTED] (ktorý po vyhlásení konkurzu nebol kompetentný konať a hlavne uzatvárať zmluvy a prijímať finančné prostriedky), o ktorej skutočnosti boli všetci dostatočne poučení a uzročení. Ďalej uviedla, že v prípade, že [REDACTED] nemal uzatvorenú nájomnú zmluvu, tak nemal žiadne predkupné právo na kúpu bytu. V prípade osôb, ktoré mali podpísané nájomné zmluvy, mali k bytu predkupné právo, ktoré vyplývalo zo zákona a tým osobám boli ponúknuté byty na odpredanie. V tomto prípade [REDACTED] nemal uzatvorené nájomné zmluvy a z toho dôvodu nemal predkupné právo na kúpu bytu. Z toho dôvodu si mohol svoju pohľadávku (zaplatená záloha) uplatniť

prihláškou v konkurze. Zdôraznila, že byty odpredávala pod dozorom súdu a na základe jeho pokynov, ako aj pokynov veriteľského výboru.

Z úradného záznamu z informatívneho výsluchu konanom dňa 22. 05. 2013 (č. l. 879 spisu) o prejednaní žiadosti [REDAKOVANÉ] na odpredanie bytu č. 25 a garáže č. 5 v konkurznom konaní úpadcu [REDAKOVANÉ] „v konkurze“, [REDAKOVANÉ] vykonaného vtedy zákonným sudcom JUDr. Miroslavom Klátikom bolo zistené, že [REDAKOVANÉ] sa domáha uzavretia predaju bytu č. 25 a garáže č. 5 na základe uzavretých zmlúv o uzavretí budúcich zmlúv. [REDAKOVANÉ] bolo súdom vysvetlené, že v jeho prípade neboli na vyššie uvedené nehnuteľnosti uzavreté kúpne zmluvy pred vyhlásením konkurzu. Svojho práva na uzavretie kúpnych zmlúv sa mal domáhať podľa § 50a Občianskeho zákonníka. Vzhľadom k tomu, že tak neurobil a nie je ani nájomcom predmetných nehnuteľností, nebolo možné vziať jeho argumentáciu do úvahy, napriek tomu, že v prípade garáže, ako aj bytu zaplatil úpadcovi zálohové platby. Ďalej ho súd oboznámil s tým, že zaplatené zálohové platby si môže nárokovať ako veriteľ, ktorý podal v tomto konkurznom konaní prihlášku podľa § 20 ZKV. Jeho uspokojenie bude závisieť od množstva finančných prostriedkov získaných do podstaty a príslušnej triedy do ktorej bol na prieskumnom pojednávaní zaradený.

Na č.l. 881 spisu je podanie zo dňa 17. 12. 1999, ktoré bolo osobne odovzdané [REDAKOVANÉ] na jednaní dňa 22. 05. 2013. Jedná sa o výzvu úpadcu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], v ktorej vyzval [REDAKOVANÉ] k prevzatiu bytu vzhľadom na kolaudačné rozhodnutie zo dňa 29. 11. 1999 v termíne do 31. 12. 1999 s tým, že byt môže okamžite užívať na základe nájomnej zmluvy na 99 rokov. Zároveň bol upozornený, že ak predmetný byt neprevezme v stanovenom termíne, bude tento poskytnutý do užívania inému záujemcovi. Prílohou tejto výzvy bola zmluva o nájme na 99 rokov.

Dňa 04. 06. 2014 [REDAKOVANÉ] podal sťažnosť na Krajský súd v Banskej Bystrici (č. l. 918 spisu). Odpoveď na sťažnosť zo dňa 19. 06. 2014 je v spise na č. l. 925.

Ďalej zo spisového materiálu vyplýva, že [REDAKOVANÉ] sa opätovne sťažoval na činnosť správkyne písomným podaním zo dňa 15. 12. 2014 (č. l. 988 spisu).

Súd vyzval konajúcu správkyňu [REDAKOVANÉ] v rámci dohľadu súdu dňa 03. 02. 2015 (č. l. 1015 spisu) o zaujatie stanoviska k dôvodom uvádzaným [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ].

Na č. l. 1023 je podanie [REDAKOVANÉ], správkyne konkurznej podstaty zo dňa 16. 02. 2015, v ktorom opätovne poukázala na vyššie uvedený postup odpredávania bytov a zároveň poukázala na informatívny výsluch konaný dňa 22. 05. 2013 (č. l. 879 spisu), na ktorom JUDr. Miroslav Klátik prešetril sťažnosť a nepovažoval sťažovateľove námietky za opodstatnené. Opätovne zdôraznila, že byty boli odpredávané pod dozorom súdu, na základe jeho pokynov, ako aj pokynov veriteľského výboru.

Zo spisového materiálu ďalej vyplýva, že [REDAKOVANÉ] podal podnet aj na Generálnu prokuratúru SR (č. l. 1041 spisu), pričom vec bola postúpená na prešetrenie Krajskej prokuratúry Banská Bystrica (č. l. 1036 spisu). Z dôvodu príslušnosti prokuratúra postúpila podanie [REDAKOVANÉ] na prešetrenie krajskému súdu.

Zo zápisnice z informatívneho výsluchu zo dňa 14. 05. 2015 (č. l. 1073 spisu) konaného JUDr. Danielou Mašťalírovou na Krajskom súde v Banskej Bystrici za prítomnosti správkyne konkurznej podstaty [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] bol zistený skutkový stav ohľadne opätovných sťažností [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]. [REDAKOVANÉ] bol vysvetlený postup konkurzného súdu v danej veci týkajúci sa jeho nároku na odkúpenie bytu a garáže.

Správkyňa konkurznej podstaty sa na tomto informatívnom výsluchu vyjadrila, že nesúhlasí s jeho tvrdeniami a uviedla, že byty boli odpredávané pod dozorom súdu na základe jeho pokynov, ako aj pokynov veriteľského výboru. Zároveň dala do pozornosti konkurznému súdu informatívny výsluch uskutočnený JUDr. Miroslavom Klátikom, ktorý v informatívnom výsluchu konštatoval, že k žiadnemu pochybeniu nedošlo, čím považoval vec za uzavretú (č. l. 879 spisu).

[REDAKOVANÉ] na tomto informatívnom výsluchu uviedol, že s prešetrením jeho sťažnosti k odpredaju bytu nesúhlasí.

[REDAKOVANÉ] v ústavnej sťažnosti uviedol, že súd v uvedenom konkurznom konaní vôbec nevyužil existujúce právne nástroje na zabezpečenie rýchlosti a hospodárnosti konania, nedodrжал žiadne zákonné lehoty, čím spôsobil neodôvodnené prietahy v konkurznom konaní.

V období do 31. 12. 2016 bol speňažený všetok majetok zapísaný do konkurznej podstaty úpadcu, okrem bytu č. 26, nachádzajúci sa na 6 poschodí, vchod č. 28, bytového domu č. s. 2053, zapísaných na [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], a to z dôvodu

prebiehajúceho súdneho konania o vypratanie bytu vedenom na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp.zn. 4 C/23/2014. Rozsudok vydaný v tomto konaní bol zrušený Krajským súdom v Žiline uznesením č. k. 11 Co/200/2016 dňa 28. 06. 2016 a vrátený súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Je to jediný majetok, ktorý nebol doposiaľ speňažený v rámci speňažovania konkurznej podstaty a týka sa [REDAKOVANÉ]. Až po právoplatnom rozhodnutí v tejto veci a speňažení tejto nehnuteľnosti konkurzný súd bude môcť uložiť správkyni konkurznej podstaty povinnosť predložiť súdu konečnú správu.

Z obsahu spisu vyplýva, že bolo plynulé pokračované v speňažovaní majetku konkurznej podstaty, o čom svedčia vydané opatrenia krajského súdu s udeleným súhlasom na jeho predaj, dohľad súdu nad činnosťou správkyni konkurznej správkyni s výzvami na predkladanie správ o jej činnosti, opakované informatívne výsluchy so správkynou konkurznej podstaty...

Podľa názoru Krajského súdu v Banskej Bystrici, vo veci vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 36-24K 77/2000 vo vzťahu k sťažovateľovi (aj vzhľadom na vyššie uvedené ohľadne ním uplatnených nárokov) nevznikli prietahy v konkurznom konaní.»

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. II. ÚS 375/2017 z 15. júna 2017 prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol ako neprípustnú.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu krajského súdu, aby prípadne doplnil predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti a zároveň oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predseda krajského súdu v prípise sp. zn. Spr 230/2017 z 21. júla 2017 oznámil, že netrvá na ústnom prejednaní sťažnosti sťažovateľa, a svoje predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti nedoplnil.

Následne ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenia predsedu krajského súdu

sp. zn. Spr 230/2017 z 2. marca 2017 a z 21. júla 2017 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právny zástupca sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 22. augusta 2017 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, uplatnil si úhradu trov konania za tri úkony právnej služby a k veci v podstatnom uviedol:

„Ako sme poukázali v ústavnej sťažnosti prietahy v konaní je potrebné posudzovať z pohľadu náročnosti prejednávanej veci, z pohľadu prístupu účastníkov ku konaniu, ale tiež z pohľadu plynulosti a efektívnosti konania súdom. Opakovane sa vo veci menili zákonní sudcovia, súd nedodržiaval zákonom stanovené lehoty na zvolanie schôdze veriteľov a rovnako lehotu na vytyčenie prieskumného pojednávania, čo spôsobilo prietahy v plynulosti vykonávania úkonov. Sťažovateľ sa dožadoval zjednania nápravy aj vo vzťahu k prevodu vlastníckeho práva k bytu a garáže ale aj vo vzťahu k dobe trvania konkurzného konania a nečinnosti jeho orgánov. Nemožno odhliadnuť od dĺžky trvania konkurzného konania v dôsledku nevyužitia existujúcich právnych nástrojov, ktoré má súd na zabezpečenie rýchlosti a hospodárnosti konania. Trvanie konkurzného konania viac ako 16 rokov nemožno považovať za primerané. Sťažovateľ sa žiadnym spôsobom nepodieľal na vzniknutých prietahoch. Naopak svojím aktívnym prístupom a sťažnosťami podávanými v konkurznom konaní sa domáhal zjednania nápravy a ukončenia konkurzného konania v záujme uspokojenia svojho majetkového nároku.

Z vyjadrenia Krajského súdu v Banskej Bystrici nevyplývajú žiadne právne relevantné skutočnosti, ktoré by odôvodnili veľmi dlhú dobu trvania konkurzného konania ako aj efektívny a hospodárny postup súdu v uvedenom konaní.“

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu krajského súdu, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosti sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd zohľadnil osobitosti konkurzného konania, v ktorom vykonáva všeobecný súd len zákonný dohľad nad činnosťou správcu konkurznej podstaty smerujúcou k speňaženiu konkurznej podstaty úpadcu a rozdeleniu takto získaného výťažku. Po oboznámení sa so spisovou dokumentáciou ústavný súd pripúšťa, že napadnuté konanie je z právneho i skutkového hľadiska zložitejšie, keďže konkurzná podstata úpadcu zahŕňa väčší počet bytov a nebytových priestorov, ku ktorým sa viazali rôznorodé právne vzťahy (nájomné zmluvy a zmluvy o budúcej kúpnej zmluve a pod.), majetok bolo potrebné počas prebiehajúceho konkurzu spravovať (nedoplatky na priebežných platbách za nájom a plnenia spojené s užívaním nehnuteľností a pod.), pričom v konaní vystupuje väčší počet veriteľov s oddeleným prednostným veriteľom.

2. Správanie sťažovateľa ako strany sporu je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľ neprispel významnejšou mierou k priet'ahom v predmetnom konaní, naopak opakovanými sťažnosťami adresovanými dohliadajúcemu krajskému súdu na činnosť správkyne konkurznej podstaty sa pokúšal dosiahnuť efektívnosť konkurzného konania.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu krajského súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd po preskúmaní obsahu vyžiadaného spisu krajského súdu sp. zn. 36-24 K 77/2000 zistil, že správkyňa konkurznej podstaty opakovane nepredkladala krajskému súdu správy o činnosti v súdom ustanovených dvojmesačných lehotách, z čoho dohliadajúci súd nevyvodil žiadne právne následky vo forme poriadkových opatrení.

Zároveň ústavný súd zistil, že na ústnom prejednaní konkurzu 22. mája 2013 bolo správkyňi krajským súdom uložené, aby predložila návrh na vydanie opatrenia, ktorým by konkurzný súd udelil súhlas na odpredaj bytu veriteľovi [REDACTED]. Súhlas bol z dôvodu oneskoreného predloženia návrhu udelený až opatrením súdu z 10. júla 2015 a do dnešného dňa nebol realizovaný, napriek tomu, že krajský súd správkyňi oznámil prípisom z 24. novembra 2016, že konanie o vypratanie predmetného bytu nepovažuje za prekážku realizácie predaja bytu jeho nájomcovi v zmysle opatrenia z 10. júla 2015. Náprava zo strany správkyne konkurznej podstaty nebola zjednaná ani k 3. júlu 2017 a konkurzné konanie v podstate pokračuje pre neskončené súdne konanie o vypratanie predmetného bytu [REDACTED], s ktorou správkyňa konkurznej podstaty neplatne uzavrela kúpnu zmluvu na byt (predmetná kúpna zmluva bola právoplatným rozhodnutím príslušného súdu vyhlásená súdom za uzavretú neplatne, pozn.). Z uvedeného vyplýva, že podstatné predĺženie napadnutého konania bolo spôsobené aj neefektívnym a nehospodárnym postupom správkyne v konkurznom konaní, ktorá neplatne uzavrela kúpnu zmluvu s [REDACTED] (s tým súvisiace ďalšie súdne konanie o určenie neplatnosti zriadenia záložného práva k bytu [REDACTED]), neplatne dala výpoveď z nájmu predmetného bytu [REDACTED] a nerealizovala pokyn dohliadajúceho súdu z 22. mája 2013 na predloženie návrhu na vydanie opatrenia vyslovujúceho súhlas s odpredajom bytu veriteľovi a nerealizovala toto opatrenie z 10. júla 2015 do dnešného dňa. Krajský súd

oznámil správkyni svoje stanovisko o tom, že nepovažuje prebiehajúce súdne konanie o vypratanie bytu za relevantný dôvod pre nerealizovanie opatrenia až 24. novembra 2016.

S poukazom na uvedené ústavný súd konštatuje, že krajský súd v rámci svojej dohľadovej činnosti síce vykonával mnohé procesné úkony, nezabezpečil však rýchly a efektívny postup v konkurznom konaní využitím všetkých jemu dostupných prostriedkov nápravy, najmä neukladal poriadkové opatrenia na účel dosiahnutia čo najskoršieho speňaženia majetku tvoriaceho konkurznú podstatu. Konečná správa nebola krajskému súdu správkynou konkurznej podstaty predložená (uložená lehota do 15. septembra 2014) napriek tomu, že jej táto povinnosť vyplýva z opatrenia krajského súdu z 10. júla 2014. Na prejednaní konkurzu 24. februára 2015 bolo správkyni uložené, aby do 30. apríla 2015 ukončila speňažovanie majetku konkurznej podstaty, napriek tomu správkynia listom z 3. júla 2017 zotrváva na tom, že kúpnu zmluvu z opatrnosti neuzavrie s [REDACTED].

Ústavný súd vychádzajúc z účelu konkurzného konania, ktorým je aspoň pomerne uspokojenie nárokov jednotlivých veriteľov úpadcu, zdôrazňuje osobitný význam jeho ukončenia v primeranom čase, ktorý vyplýva jednak z mimoriadne vysokej právnej neistoty veriteľov a jednak z dôvodu hrozacej devalvácie hodnoty majetku úpadcu a z neho získaného výťažku. Zohľadňujúc uvedené skutočnosti ústavný súd hodnotí postup krajského súdu v napadnutom konaní ako nedostatočne efektívny, keďže v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci konkurzný súd mohol a mal využiť poriadkové opatrenia a ráznejšie požadovať priebežné a včasné plnenie úloh správkyni konkurznej podstaty. Na tomto základe prihliadajúc na doterajšiu celkovú dĺžku napadnutého konania (takmer 17 rokov) dospel k záveru, že neefektívnou činnosťou krajského súdu v ňom došlo k zbytočným priet'ahom a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie s'ťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal krajskému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 36-24 K 77/00 konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 15 000 €, čo odôvodňuje „*dlhodobou právnou neistotou a nerešpektovaním jeho majetkového práva v konkurznom konaní*“.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä osobitnú povahu konkurzného konania, kde je činnosť všeobecného súdu obmedzená len na výkon dohľadu, ale aj doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania, ako aj zistenú neefektívnu činnosť krajského súdu, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 500 € sťažovateľovi primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním.

Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenia) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Tarifná odmena za dva úkony právnej služby v roku 2016 predstavuje sumu 286 € a jeden úkon právnej služby v roku 2017 je 147,33 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za dva úkony v roku 2016 po 8,58 € je 17,16 € a v roku 2017 je 8,84 €, čo spolu predstavuje sumu 459,33 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2017